

PROTOKÓŁ
KONTROLI SPRAWDZAJĄCEJ
przeprowadzonej w 18 sierpnia 2014 r.
w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Drezdenku
ul. Kościuszki 31, 66-530 Drezdenko

Działając na podstawie art.7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.) w związku z art. 22 pkt 6 ustawy z dnia 23 stycznia 2009r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31 poz. 206 z 2009r. ze zm.) oraz §13 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 126, poz. 718).

Zespół kontrolny w składzie:

1. **Anna Obiegło** – Starszy inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 270-1/2014 z dnia 8 sierpnia 2014 r. – *przewodniczący zespołu kontrolnego;*
2. **Wiesława Mikołajczyk** – Inspektor Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 270-2/2014 z dnia 8 sierpnia 2014 r. – *członek zespołu kontrolnego,*

[Dowód: akta kontroli str.1-4]

przeprowadził w dniu 18 sierpnia 2014 r. w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Drezdenku, zgodnie z *Programem kontroli* zatwierdzonym przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej LUW, kontrolę sprawdzającą w zakresie realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych w związku z kontrolą problemową przeprowadzoną w jednostce w dniu 8 marca 2013r.

[Dowód: akta kontroli str.5 – 10]

O rozpoczęciu kontroli powiadomiono podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. PS-I.431.2.4.2014.AObi z dnia 7 sierpnia 2014 r.

[Dowód: akta kontroli str.11-14]

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str.15-18]

Wystąpieniem pokontrolnym z dnia 6 czerwca 2013 r. znak PS-I.431.1.1.2013.AObi wydano jednostce do realizacji następujące zalecenia:

1. Opracowanie i realizację programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
2. Opracowanie formalnej ścieżki kierowania osób znajdujących się w stanie kryzysu, a wymagających schronienia, do placówki zapewniającej miejsca całodobowego pobytu i specjalistycznego wsparcia – w razie zdiagnozowanej potrzeby w tym zakresie,
3. Wprowadzenie zmiany sposobu organizacji i realizacji działań w celu poprawy skuteczności realizowanego w powiecie programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Okres objęty kontrolą: marzec 2013 r. do dnia kontroli.

W trakcie kontroli w zastępstwie Dyrektora kontrolowanej jednostki, wyjaśnień udzielała Pani Alicja Krajewska, Kierownik Działu Pomocy Dziecku i Rodzinie PCPR w Drezdenku, na podstawie posiadanego upoważnienia z dnia 28.11.2012 r., znak: CPR.077.7.2012.

[Dowód: akta kontroli str.19-20]

Szczegółowej ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Programy osłonowe, profilaktyczne realizowane w powiecie;
2. Infrastruktura pomocy kierowanej do osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
3. Działania kierowane do osób stosujących przemoc.

USTALENIA Z KONTROLI:

1. Programy osłonowe, profilaktyczne realizowane w powiecie.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Powiat Strzelecko-Drezdenecki Uchwałą Nr XXXIII/243/2013 Rady Powiatu Strzelecko-Drezdeneckiego z dnia 28 października 2013r. przyjął Powiatowy Program Profilaktyczny na lata 2013-2015.

Celem głównym programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie strzelecko-drezdeneckim poprzez podejmowanie działań profilaktycznych w rodzinach zagrożonych przemocą. Zaplanowano, że cel główny zrealizowany zostanie

poprzez cele szczegółowe takie jak: 1., „zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie; 2. udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie, w tym będącej w sytuacji przemocy w rodzinie; 3. pomoc rodzinom dysfunkcyjnym, z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i zagrożonymi przemocą; 4. zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych; 5. propagowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich; 6. zapewnienie usług poradniczych, wspierających i edukacyjnych dla wszystkich rodzin”. W Programie wyznaczono realizatorów (PCPR, OPS-y Komenda Powiatowa Policji, szkoły i inne placówki oświatowe, organizacje pozarządowe), jednak nie przyporządkowano im zaplanowanych zadań. Brak przyporządkowania konkretnych działań, zaplanowania ich weryfikacji i ewaluacji oraz ustalenia harmonogramu realizacji zadań, znacząco może utrudnić pełne osiągnięcie zamierzonych celów, a także badanie wartości i efektywności przyjętego Programu. Wg stanu na dzień 18 sierpnia 2014 r., okres obowiązywania programu wynosił 10 miesięcy. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w dniu kontroli nie posiadało informacji, sprawozdania z realizacji programu przez podmioty zobowiązane do jego realizacji. Kontrolującym nie zostały przedłożone dokumenty poświadczające podejmowanie przez PCPR działań mających na celu realizację Programu Profilaktycznego.

Z analizowanej dokumentacji wynika, że Powiat w 2014r. opracował program profilaktyczny mający na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. Chcąc zrealizować powyższy projekt przystąpiono do otwartego konkursu ofert „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie” ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej i przedłożono projekt pn. „Mój bezpieczny świat – stop wobec przemocy w rodzinie”. Z powodu braku otrzymania środków finansowych projektu nie zrealizowano.

W toku czynności kontrolnych ustalano, że Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zrealizowało projekt profilaktyczny przeznaczony dla rodziców i wychowawców, mający na celu podniesienie kompetencji i umiejętności wychowawczych rodziców doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych. Swoją tematyką obejmował on m.in. zagadnienia dot. konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, stawiania rozsądnych granic i rozumienie czemu one służą, budowania systemu kar i nagród. Treść programową podzielono na pięcioczęściowe zajęcia warsztatowe, którą przekazano w czasie dwudziestu

godzin zajęć. W warsztatach wzięło udział siedem osób, które po zakończeniu otrzymały certyfikaty zaświadczające ukończenie warsztatów.

[Dowód: akta kontroli str.21-60]

Zalecenie pokontrolne zostało zrealizowane. Zadanie realizowane z uchybieniami pod względem możliwości skutecznej realizacji Programu Profilaktycznego, a także liczby odbiorców oddziaływań służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

2. Infrastruktura pomocy kierowanej do osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

W dniu 18 grudnia 2013 r. zostało zawarte porozumienie pomiędzy Powiatem Strzelecko – Drezdeneckim a Miastem Gorzów Wlkp. w sprawie wykonywania przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Gorzowie Wlkp. przy ul. Okrzei 39 usług w zakresie interwencji kryzysowej na rzecz mieszkańców Powiatu Strzelecko – Drezdeneckiego. Z porozumienia wynika, że mieszkańcy Powiatu mają zapewniony dostęp do pełnego zakresu usług świadczonych przez OIK: całodobowego schronienia (skierowanych przez PCPR w Drezdenku, a w razie zaistnienia konieczności udzielenia bezzwłocznej pomocy – z pominięciem pośrednictwa tej jednostki), oferty terapeutycznej, zajęć indywidualnych i grupowych.

W okresie objętym kontrolą nie zaistniała konieczność zapewnienia mieszkańcom Powiatu pobytu w placówce zapewniającej miejsca całodobowe oraz specjalistyczne wsparcie.

[Dowód: akta kontroli str.61-66]

Zalecenie pokontrolne zostało zrealizowane. Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadania.

3. Działania kierowane do osób stosujących przemoc.

Podczas kontroli problemowej w marcu 2013 r. ustalono, że w 2011 r. i 2012 r. nie udało się organizatorom programu doprowadzić do zawiązania się grupy i realizacji sesji grupowych, które, zgodnie z harmonogramem, miały stanowić ok. 85% zajęć. Świadczyć to mogło o niskiej skuteczności dotychczasowego sposobu rekrutacji i monitorowania udziału w programie. Z uwagi na niską liczbę osób, które ukończyły program w stosunku do liczby osób, które przystąpiły do programu stwierdzono, iż zadanie to było realizowane z istotnymi

uchybień, dlatego zalecono wprowadzenie zmiany sposobu jego organizacji i realizacji, w celu poprawy skuteczności programu korekcyjno – edukacyjnego prowadzonego w Powiecie Strzelecko – Dreźnieckim.

W toku czynności kontrolnych przeanalizowano dokumentację dotyczącą realizacji zadania w 2013 i 2014 r. Ustalono, że w 2013 i 2014 r., tak samo jak w latach ubiegłych, zadanie to wykonywali dwaj specjaliści, realizujący je w oparciu o umowy – zlecenia zawarte z Dyrektorem PCPR (edycja w bieżącym roku jest w toku). Każdorazowo umowy te były zawierane na okres roku; zleceniobiorcy zobowiązywali się w nich do wykonania zlecenia polegającego na świadczeniu usług w zakresie prowadzenia programu korekcyjno-edukacyjnego „Partner” ze sprawcami przemocy domowej. Zgodnie z przedłożonym przez kontrolowaną jednostkę dokumentem opisującym zadanie, program zakłada realizację 78 godzin zajęć, w tym 12 godzin zajęć indywidualnych (4 sesje po 3 godz.) oraz 66 godzin zajęć grupowych (22 sesje po 3 godziny).

Na podstawie analizowanej dokumentacji ustalono, że w celu rekrutowania uczestników do programu PCPR wystosowywał pisma do ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu, Sądu Rejonowego (Zamiejscowego Wydziału Karnego oraz Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej) w Strzelcach Kraj., Prokuratury Rejonowej w Strzelcach Kraj. oraz Policji informujące o prowadzeniu w bieżącym roku Programu Edukacyjno – Korekcyjnego „Partner”. W pismach tych zawarto prośbę o kierowanie zgłoszeń do programu oraz powiadomiono, że konsultacje dotyczące udziału w programie odbywają się w każdy wtorek w godz. od 14.00 do 15.00 w siedzibie PCPR, zaś zajęcia są prowadzone w godzinach popołudniowych po zebraniu grupy.

Stwierdzono, że w 2013 r. wystosowano pisma do 32 osób z prośbą o ich zgłoszenie się do PCPR w celu realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego. Informacje o stosowaniu przez te osoby przemocy pochodziły najczęściej od Policji lub z OPS-ów. Pozytywnie na te wezwania zareagowały 3 osoby, podpisując kontrakty, z czego 2 ukończyły program (w dokumentacji programu znajdują się wypełnione formularze pn. „Kryteria oceny kwalifikacyjnej do zwolnienia z programu”). Z analizy dokumentacji wynika, że na przestrzeni 12 miesięcy (z wyjątkiem miesięcy letnich) zostały zrealizowane 34 godziny spotkań indywidualnych w ramach programu, prowadzonych przez 2 osoby (od 2 spotkań w miesiącu po 1 godzinie, do 4 spotkań w miesiącu po 2 – 2,5 godziny). To niewiele ponad połowa z minimalnej liczby godzin, jakie powinien obejmować program korekcyjno – edukacyjny, określonej w obowiązujących w 2013 r. w „Wytocznych do tworzenia modelowych programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc

w rodzinie”, stanowiących załącznik do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Liczba ta stanowiła także tylko ok. 44 % liczby godzin określonych w założeniach programu przyjętego do realizacji w powiecie Strzelecko – Dreźnieckim. Ponadto często przerwy pomiędzy kolejnymi zajęciami były dłuższe niż tydzień, co było niezgodne z wyżej przytoczonymi Wytocznymi.

W 2014 r. (do dnia kontroli) pisma z zaproszeniem do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym wystosowano 46 razy (do części osób wysyłano pisma powtórne). W 2014 r. do programu przystąpiły 2 osoby, podpisując kontrakty, z czego jedna została do programu skierowana wyrokiem sądu. Program rozpoczął się w czerwcu; do dnia kontroli zrealizowano 6 godzin zajęć.

Podsumowując, w odniesieniu do sposobu organizacji i realizacji zadania w latach 2011 – 2012, w sposobie organizacji i realizacji zadania w roku 2013 r. i 2014 r., dokonano modyfikacji polegającej na tym, że rekrutację do programu przeprowadza się w godzinach pracy PCPR. Ponadto pisma informujące o zaproszeniu sprawcy do programu korekcyjno – edukacyjnego są także kierowane do ofiar – współmałżonków wspólnie zamieszkujących ze sprawcami przemocy.

Zmiany te nie przyczyniły się w istotnym stopniu do podniesienia skuteczności oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych. Nie udało się doprowadzić do utworzenia grupy, stanowiącej istotny czynnik oddziaływania na sprawców przemocy, określony w założeniach programu. Liczba osób pozyskanych do programu, z którymi zawarto kontrakty, jest niższa niż w okresie objętym kontrolą problemową z 2013 r. Potwierdza to o konieczność dokonania istotnej modyfikacji dotychczasowej formuły realizacji oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, gdyż jest ona mało skuteczna. Jest to tym istotniejsze, że w Powiecie Strzelecko – Dreźnieckim problem przemocy w rodzinie jest identyfikowany, o czym świadczy liczba pism skierowanych do sprawców przemocy.

[Dowód: akta kontroli str.67-172]

Zalecenie pokontrolne zrealizowane częściowo, do dalszej realizacji. Stwierdzono uchybienia w realizacji zadania w zakresie liczby osób objętych oddziaływaniami korekcyjno – edukacyjnymi oraz liczby godzin i częstotliwości spotkań w ramach programu.

WNIOSKI:

Kontrola wykazała, że zostały zrealizowane zalecenia pokontrolne w zakresie:

- opracowania i realizacji programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- opracowania formalnej ścieżki kierowania osób znajdujących się w stanie kryzysu, a wymagających schronienia, do placówki zapewniającej miejsca całodobowego pobytu i specjalistycznego wsparcia – w razie zdiagnozowanej potrzeby w tym zakresie.

Częściowo zostało zrealizowane zalecenie dot. wprowadzenia zmiany sposobu organizacji i realizacji działań w celu poprawy skuteczności realizowanego w powiecie programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Zalecenie do dalszej realizacji.

Poddając ocenie sposób realizacji kontrolowanych zadań stwierdzono uchybienia/ nieprawidłowości pod względem:

1. Możliwości skutecznej realizacji Programu Profilaktycznego, a także liczby odbiorców oddziaływań służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
2. Liczby osób objętych oddziaływaniami korekcyjno – edukacyjnymi oraz liczby godzin i częstotliwości spotkań w ramach programu.

Nie stwierdzono uchybień/nieprawidłowości w zakresie zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie pobytu w placówce zapewniającej miejsca całodobowe i specjalistyczne wsparcie.

Odpowiedzialność za stwierdzone uchybienia/nieprawidłowości ponosi Dyrektor kontrolowanej jednostki.

Na tym kontrolę zakończono.

Dokonano wpisu do książki kontroli pod nr 22/2014.

Pouczenie

Na podstawie § 18 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy

w rodzinie (Dz. U. Nr 126, poz. 718) kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględniania zastrzeżeń, w całości lub części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach.

Kontrolujący:

Dyrektor:

ST. INSPEKTOR
w Wydziale Polityki Społecznej
Anna Obiegło

Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Dreżdenku
Izabela Najdek

INSPEKTOR
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej
Wiesława Mikołajczyk

Gorzów Wlkp., dnia ...10.09... .. 2014 r.

Dreżdenko, dnia ...17.09..... 2014 r.